

POLITIKA

10 KLJUČNIH TOČAKA POLITIČKIH PROGRAMA CRVENIH STRANAKA: ŠTO NUDE SDP, MOŽEMO, SOCIJALDEMOKRATI I RADNIČKA FRONTA

Hrvatska ljevica u krizi je već osam godina, od SDP-ova silaska s vlasti 2015. No lijeve parlamentarne stranke – SDP, Možemo, Socijaldemokrati i Radnička fronta - vjeruju da će idući izbori za njih biti prekretnica. Procjenjuju da će ljevica osvojiti najviše glasova, i to ne samo oštrim kritiziranjem HDZ-ove Vlade nego i cjelovitim, sadržajnim političkim programima. S obzirom na to da su sve četiri stranke dosad javnosti pokazale vrlo malo od tih programskih koncepcija, Globus ih je pozvao da u kratkim crtama, jezgrovito, iznesu svoje planove te odgovore na pitanje: kako bi uredile i vodile Hrvatsku kad bi dobile vlast?

PIŠE **BORIS OREŠIĆ** | SNIMKE **DARKO TOMAŠ, RANKO ŠUVAR I TOMISLAV KRIŠTO CROPIX**

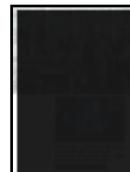

KAKO BI LJEVICA UREDILA HRVATSKU (kad bi došla na vlast)

Ciljevi: povećati minimalnu plaću, smanjiti porez na dohodak od rada, povisiti mirovine na razinu 60 posto prosječne plaće, graditi društvene stanove za najam, uvesti progresivno oporezivanje bogatstva, osigurati pravo na dostupan i besplatan prekid trudnoće, istospolnim parovima omogućiti da posvoje dijete...

Parlamentarni izbori održat će se najkasnije u jesen iduće godine, za malo više od godinu dana, no u krugovima bliskima HDZ-u može se čuti da je vjerojatniji termin proljeće, prije izbora za Europski parlament. Nije isključena ni mogućnost da zastupnike za novi saziv Hrvatskog sabora građani biraju već krajem ove godine, pogotovo ako do tada iskrasne još neka afera poput nedavne s prodajom plina. Andrej Plenković ne krije da želi treći put zaredom osvojiti vlast, a sudeći po anketama, za to ima veće šanse od oporbene ljevice koja se nije uspjela dogovoriti o predizbornoj koaliciji. Možemo je ►

odbilo ponudu SDP-a da zajedno izadu na najvažnije izbore u državi. SDP smatra da bi ujedinjeni osvojili više mandata, dok Možemo tvrdi da će s odvojenim listama dobiti u najmanju ruku jednako, a možda i više te da im neće biti problem udružiti snage nakon izbora ako bude potrebno slagati saborsku većinu za dolazak na vlast.

Za stvaranje velikog lijevog bloka navijala je i Radnička fronta. Samostalni izlazak na izbore njihovoj sada jedinoj zastupnici Katarini Peović znači da u barem jednoj izbornoj jedinici mora osvojiti pet posto glasova kako bi prešla izborni prag i stranci osigurala parlamentarni status koji je na prošlim izborima dobila na listi Zeleno-lijevog bloka, čiji je klub poslije napustila. Od lijevih snaga koje se takvima otvoreno deklariraju ostaju još Socijaldemokrati s kojima pak SDP ne želi surađivati, a ni oni s njim jer su ne tako davno bili stranački drugovi prije nego što je Peda Grbin neke od njih izbacio iz stranke pa su još neki drugi sami otišli. Navodno još neka zvučna SDP-ova imena razmišljaju o prelasku u redove Socijaldemokrata prije izbora, što bi toj mladoj stranci možda moglo pomoći da u nekim izbornim jedinicama osvoji koji mandat.

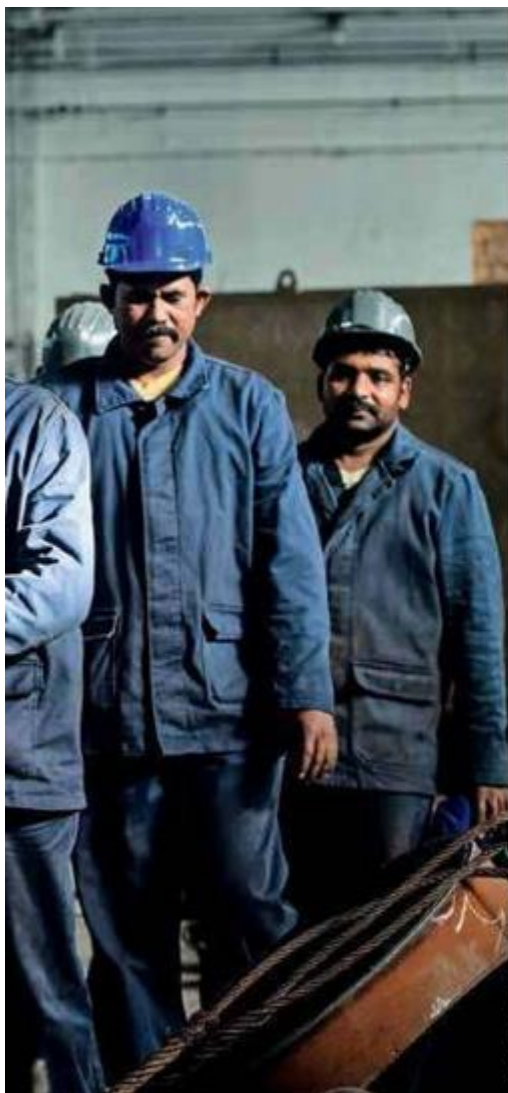
Koliko god na ljevici ne vladale sloga

VOJKO BAŠIĆ/CROPIX

SDP bi plaće radnika korigirao za stopu inflacije. Zalaže se za povećanje minimalne plaće, koja bi morala pratiti rast cijena

TOM DUBRAVEC/CROPIX

i harmonija, u sve četiri stranke prevladava uvjerenje da imaju dobre šanse na izborima i da bi dogodne ljevica mogla preuzeti vlast. No s obzirom na njihove današnje rejtinge, vjerojatnost za to nije velika. Da bi poboljšale svoje izgled, one bi trebale, prije svega, uvjeriti znatan dio neodlučnih birača, kojih je 15 do 20 posto, da lijevima strankama vrijedi dati glas.

A za što bi zapravo glasali, osim za rušenje HDZ-a, vjerojatno se pitaju mnogi lijevo orijentirani birači. I sami oporbeni čelnici često kao svoj prioritet ističu odlazak HDZ-a u povijest, dok njihovi programi i ideje ostaju u drugom planu. Stoga smo ih odlučili pitati što bi to oni doista napravili da dođu na vlast, koje bi koristi od njihove vladavine imali građani, kako bi Hrvatsku učinili boljim mjestom za život. Dali smo im priliku da se očituju o 10 vrlo konkretnih i, vjerujemo, za budućnost države i građana ključnih pitanja, da kažu koje bi poteze povukli kad bi preuzeli ključeve Banskih dvora.

Gospodarstvo i porezna politika

SDP bi išao u smjeru održivog rasterećenja davanja na plaće na način da najviše rastu plaće radnika koji primaju minimalnu plaću ili plaću manju od medijalne. Pla-

POLITIKA

niraju rasterećenje plaća visokoobrazovanih radnika. Inzistirat će na oporezivanju imovine i kapitala te ukloniti olakšice kod oporezivanja dividende. Razvijaju model oporezivanja dobiti koji će osigurati povoljniji tretman poslodavaca koji isplaćuju veće plaće radnicima.

Možemo! planira smanjiti PDV i porez na dohodak od rada te uvesti progresivno oporezivanje bogatstva. Uveli bi porez na nekretnine uz iznimku nekretnine za stanovanje i jedne kuće za odmor te sintetičko oporezivanja dohotka koje podrazumijeva zbrajanje dohodaka iz raznih izvora i određivanje poreza u odnosu na ukupne prihode. Dohodak bi oporezivali s najmanje četiri različite stope, a najniža bi bila 5 umjesto sadašnjih 20 posto.

Socijaldemokrati bi manje oporezivali rad, a oštro rentne dohotke i luksuz kao što su skupi automobili i jahte. Uveli bi porez na višak nekretnina i imovine, a smanjili porez na nekretninu u kojoj obveznik živi. Povećali bi poreze na darove i veća nasljedstva koja nasljedniku nisu nužna za život. Proširili bi krug proizvoda na koje bi smanjili PDV. Oštrije bi kažnjavali izbjegavanje plaćanja poreza te smanjili na minimum upotrebu gotovine u platnom prometu. Povećali bi porez na dobit, ali ga smanjili na dobit koja se reinvestira. Uveli bi poreze na bankovne transakcije i ukinuli naknade bankama u slučaju internetskih i elektronskih transakcija.

U Radničkoj fronti poreznu politiku promišljaju u kontekstu dugoročnih vi-

zija koje imaju za cilj radikalnu transformaciju društvenih odnosa i prevladavanje kapitalističkog načina proizvodnje. Alternativna porezna politika podrazumijeva rasterećenje nižih dohodovnih razreda i puno snažnije oporezivanje dohotka i imovine najbogatijih. Smatraju da je potrebno uvesti porez na neto bogatstvo i progresivni porez na nasljedstvo.

Plaće

SDP bi plaće svih radnika korigirao za stopu inflacije. Zalaže se za povećanje minimalne plaće, koja bi morala pratiti

rast cijena i porast medijalne plaće. Odredene diskriminatorne postupke, primjerice prema platformskim radnicima, uklonili bi iz radnog zakonodavstva. Osim dodatka za rad nedjeljom, dodatke bi uveli i za prekovremeni rad, rad noću, praznicima, u smjenama... Pojačali bi kontrole poslodavaca koji radnike tjeraju na rad u neprimjerenim uvjetima. SDP priprema niz politika s ciljem društvenog i gospodarskog okruženja poticajnog za investitore u sektorima koji mogu ubrzati ekonom-

ski rast, što će stvoriti uvjete za otvaranje dobro plaćenih radnih mjesta.

Za Možemo je dugoročni cilj uvođenje standarda dostojanstvene plaće, za što je potrebno ozbiljno restrukturiranje ekonomije. Usklađivali bi minimalne plaće s iznosom potrošačke košarice. Zalažu se za rast plaća i uspostavu sustava nagrađivanja kvalitete i efikasnosti u javnom sektoru u cilju smanjenja odljeva ▶

Prosječnu mirovinu Možemo bi dovelo na 60 posto iznosa prosječne plaće, a minimalna mirovina morala bi biti iznad granice rizika od siromaštva

IVO RAVLIĆ/CROPIX

POLITIKA

kvalitetnih kadrova. U planu im je sindikalizacija privatnog sektora s ciljem osiguranja kolektivnog pregovaranja o plaćama u dijalogu između sindikata i poslodavaca. Povećali bi kapacitete i ovlasti inspekcije rada i uveli ozbiljne novčane kazne za kršenja prava radnika, a u javnoj nabavi honorirali bi tvrtke koje poštuju radnička prava.

Zagovaraju i poticanje radničkog zadrugarstva i sudjelovanja radnika u raspodjeli dobiti poduzeća.

Socijaldemokrati bi dizali minimalnu plaću iznad stope rasta BDP-a i razi-

RF smatra da je potrebno uvesti porez na neto bogatstvo te progresivni porez na nasljedstvo

i u pasivnim krajevima.

Glavni su razlozi niskih plaća po mišljenju RF-a niska produktivnost i sve nepovoljnija sektorska struktura hrvatske ekonomije i to se neće i ne može promi-

jeniti nastavkom neoliberalnih politika. Smatraju da je unatoč svemu tome moguće i potrebno dignuti minimalnu plaću jer njezin rast nema negativan utjecaj na zaposlenost.

jeniti nastavkom neoliberalnih politika. Smatraju da je unatoč svemu tome moguće i potrebno dignuti minimalnu plaću jer njezin rast nema negativan utjecaj na zaposlenost.

Mirovine

SDP-ovci bi mirovine povećali jednokratnim, izvanrednim usklađenjem od najmanje 10 posto, progresivno po načelu da manje mirovine rastu više. Trajno bi promijenili model usklađivanja mirovina, da se umjesto dosadašnjeg kombiniranog modela između porasta plaća i inflacije u stopostotnom udjelu koristi povoljniji faktor kako bi se u vremenu visoke inflacije mirovine usklađivale u stopostotnom iznosu stope inflacije, a u redovna vremena u stopostotnom iznosu porasta plaća.

Prosječnu starosnu mirovinu Možemo bi dovelo na 60 posto iznosa prosječne plaće. Mirovine po posebnim propisima potpuno bi odvojili od starosnih. Minimalna mirovina morala bi biti iznad iznosa granice rizika od siromaštva. Uveli bi kvartalno usklađivanje mirovina umjesto polugodišnjeg. Umirovljenicima bi osigurali niz besplatnih ili cjenovno dostupnih usluga.

Socijaldemokrati bi dignuli mirovinske izdatke na prosječnu europsku razinu od 3 posto BDP-a ili 2 milijarde eura, što će osigurati povećanje mirovina za trećinu. U većoj bi mjeri promicali načelo uzajamnosti, odnosno povezivanje visine mirovina i dužine i visine uplata u mirovinski sustav. Jačali bi drugi mirovinski stup.

U RF-u smatraju da treba ukinuti postojeći model mirovinskog osiguranja i odbaciti započetu privatizaciju mirovinskog sustava odnosno drugi mirovinski stup te vratiti model međugeneracijske solidarnosti koji osigurava veću stabilnost i pravednost.

Ljudska prava

SDP se zalaže da životni i neformalni partneri u svim pravima budu izjednačeni s bračnim i izvanbračnim partnerima, pa i u pitanju udomljavanja i posvajanja djece. Svim ženama žele omogućiti pristup postupcima medicinski potpomognute oplodnje, neovisno o njihovu bračnom ili partnerskom statusu. Uveli bi spolnu edukaciju u sve škole. Kontracepcija bi, ističu, trebala biti dostupna i besplatna. Pristup prekidu trudnoće na zahtjev mora ostati legalan, ali i postati dostupan i besplatan. Priziv savjesti zdravstvenih radnika ne smije utjecati na pravo pacijenata. Osnivanjem držav-

Možemo bi uvelo zadrugarski model investiranja u solarne elektrane te poticalo masovnu solarizaciju

LUKA GERLANC/CROPIX

SDP bi gradnjom društvenih stanova za dugoročni najam osigurao mladim obiteljima i socijalno ugroženima cjenovno priuštivo stanovanje

GORAN MEHEK/CROPIX

DAVOR PONGRACIĆ/CROPIX

SDP bi uveo za strance besplatno i obvezno učenje hrvatskog jezika te upoznavanja s hrvatskom kulturom i običajima

nog javnog fonda i gradnjom društvenih stanova za dugoročni najam osigurali bi mladim obiteljima i samcima, osobama s invaliditetom, socijalno najugroženijima, starijim osobama i osobama u deficitarnim zanimanjima mogućnost sigurnog i cjenovno prihvatljivog stanovanja.

U Možemo ističu da posvajanje djece treba biti potpuno dostupno i istospolnim partnerima, a jače treba zaštititi transrodne osobe te u praksi implementirati i prava osoba s invaliditetom. Jačali bi institucije pravobraniteljstva i provođenje preporuka iz njihovih izvješća. Plan im je eliminacija rodnog jaza u plaćama i osiguranje jednakog pristupa obrazovanju za sve. Poseban fokus im je osiguranje svih instrumenata podrške starijim osobama u pogledu što dužeg aktivnog života u zajednici. Programima potpore obiteljima smanjivali bi dječje siromaštvo.

Socijaldemokrati bi uklonili sva diskriminatorna zakonska rješenja i stigme vezana za LGBT-roditeljstvo i pobačaj. Snažno zagovaraju pravo žena na prekid trudnoće te će osigurati da se on obavlja sigurno i legalno. Njihova bi obiteljska politika poticala dvohraniteljske obitelji, osiguravanje mjesta u vrtiću za sva-

ko dijete, davanje stopostotne neto plaće majci na porodnom dopustu. Ističu važnost dostojanstva i socijalne sigurnosti ratnih veterana i umjesto njihova pasiviziranja nakon odlaska u mirovinu zagovaraju potpuno uključivanje u društvo.

RF bi pravo na pobačaj vratio u Ustav kao što je bilo u Ustavu SFRJ iz 1974. u kojem je pisalo da je pravo čovjeka da slobodno odlučuje o rađanju djece, a to se pravo može ograničiti samo radi zaštite zdravlja. Zalažu se za pravo na životnu zajednicu za sve ljude bez obzira na seksualnu orijentaciju i rodni identitet.

Zdravstvo

SDP se zalaže da sve zdravstvene usluge budu doista dostupne u javnim zdravstvenim ustanovama. Zdravstvenom reformom bi donijeli jasne stručne smjernice liječenja i praćenja bolesti, uveli nove mehanizme nagrađivanja svih radnika u javnom zdravstvu, potaknuli dalji razvoj sestrinstva te osigurali adekvatno priznavanje kvalifikacija. Razvijali bi nacionalne centre izvrsnosti radi osiguravanja dostupnosti najkvalitetnije zdravstvene skrbi svim građanima i ojačali ulaganja u promociju zdravlja i pre-

venciju bolesti. Uveli bi novi model plaćanja bolnica po učinku te postupno povećavali udio plaćanja prema kvaliteti kao pripremu za prelazak na plaćanje po ishodima liječenja. Uveli bi centralizirano planiranje, upravljanje i financiranje specijalističkog usavršavanja medicinskih struka za cijelu Hrvatsku. Jasno bi definirali prava i obveze zdravstvenih radnika koji žele paralelno raditi i u javnim i u privatnim ustanovama, pojačali bi ulaganja u primarnu zdravstvenu zaštitu, uveli bi registre ishoda liječenja, cijelu Hrvatsku pokrili hitnom helikopterskom medicinskom službom...

Ključni prioriteti u zdravstvu za Možemo su primarna zdravstvena zaštita i programi prevencije. Ulagali bi u domove zdravlja, zdravstvenu administraciju prebacili s liječnika i medicinskih sestara na zaposlenike u zdravstvenoj administraciji te značajno povećali plaće liječnicima i sestrama u ambulantama obiteljske medicine. Smanjenjem davanja za dopunsko zdravstveno osiguranje honorirali bi građane koji se odazovu na preventivne programe. Bolnice bi financirali na temelju stvarnih troškova i ishoda liječenja te razvijali centre izvrsnosti jer nije nužno ni moguće da svaka opća bolnica ima sve usluge. Stimulirali bi liječnike i medicinsko osoblje za prekovremeni rad u javnozdravstvenom sustavu umjesto u privatnom zdravstvu, a Vlada bi financijski pomagala javnozdravstvene projekte umjesto one u privatnom zdravstvenom sektoru.

Reforma zdravstvenog sustava koju predlažu Socijaldemokrati uključuje racionalizaciju bolnica i drugih zdravstvenih ustanova te uvođenje direktora javnih bolnica kao stručnjaka za upravljanje i stručnog pročelnika bolnice koji mora biti liječnik. Uklonili bi oligopol distributera lijekova. Strože bi regulirali rad liječnika iz javnog u privatnom zdravstvu. U RF-u tvrde da je trend urušavanja javnog zdravstva moguće usporiti određenim parcijalnim rješenjima poput zabrane paralelnog rada liječnika u privatnom i javnom zdravstvu te zabrane usmjerenja javnih sredstava privatnim bolnicama i poliklinikama.

Državna uprava i lokalna samouprava

U SDP-u tvrde da bi lijeva vlada imala manji broj ministarstava i upravnih tijela, ali i neka nova ministarstva kao što su ministarstvo za gospodarstvo, klimatske promjene i green deal te ministarstvo za migracije i integraciju. Smatraju ►

da treba smanjiti broj županija, povećati ovlasti jedinicama lokalne samouprave, jačati njihov fiskalni kapacitet te ih okrupniti kroz jasne kriterije za spajanje zemljopisno i funkcionalno povezanih prostora u veće i održive jedinice.

Regionalnim razvojem će, kažu u Može, upravljati tako da se formiraju zajedničke službe na razini do šest jakih integriranih regija.

Smanjili bi broj općina i gradova. Zalažu se za jačanje i okrupnjavanje aglomeracija četiriju velikih gradova - Osijeka, Zagreba, Rijeke i Splita - koji bi s gradovima u okruženju činili industrijsku, društvenu, obrazovnu i kulturnu okosnicu razvoja svojih regija. Pokrenuli bi javna ulaganja u infrastrukturu gradova od 10.000 do 50.000 stanovnika u cilju formiranja centara mikroregija. Socijaldemokratima je cilj državnu upravu učiniti efikasnijom tako da je popune kvalitetnim kadrovima. Potrebno je, kažu, zaoštriti odgovornost i uvesti smisleni sustav ocjenjivanja, ne samo radnika nego i čelnika u državnoj upravi. Broj općina i gradova, predlažu, trebao bi se smanjiti i racionalizirati i to bi valjalo provesti na što je moguće više konsenzualan način i uz privolu lokalnog stanovništva. Državnu upravu, ističu u RF-u, efikasnijom se može učiniti tako da se odbaci njezin neoliberalni okvir i da umjesto na promociju i zaštitu tržišnog natjecanja državne politike budu usmjerene na jačanje domaće proizvodne baze, na državni ekonomski intervencionizam i pravedniju preraspodjelu društvenog proizvoda.

Borba protiv korupcije

Borba protiv korupcije za SDP nije moguća bez neovisnog pravosuđa u kojem je zato potrebno sustav napredovanja i primanja učiniti transparentnijim, osigurati bolje materijalne uvjete rada za pravosudne dužnosnike i službenike, osigurati kontinuiranu edukaciju, ali isto tako i zajamčiti javnu objavu svih presuda kako bi se ojačala kontrola društva nad radom pravosuđa. Zalažu se za jačanje suradnje između tijela na nacionalnoj razini i tijela kao što su Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF) i Ured europskog javnog tužitelja (EPPO) u otkrivanju, istrazi i progonu koruptivnih kaznenih djela. Osvješćivanje društva o štetnosti korupcije ostvarili bi kroz građanski odgoj i jačanje uloge nevladinog sektora, a po-

Možemo se zauzima za usklađivanje minimalne plaće s iznosom potrošačke košarice. Zagovara i sudjelovanje radnika u raspodjeli dobiti poduzeća

sežno kroz osnaživanje slobode medija.

Možemo bi donijelo zakon o podrijetlu imovine i osiguralo podatkovnu infrastrukturu Porezne uprave za automatizirano analiziranje razlika registriranog prihoda u odnosu na imovinu građana i kućanstava. Smatraju da treba jačati ovlasti Povjerenstva za sukob interesa i investirati u ljudske resurse DORH-a i USKOK-a. Reformirali bi teritorijalni ustroj pravosudne vlasti, jačali sustav ujednačavanja sudske prakse uključujući javne prijenose sjednica sudskih vijeća Vrhovnog suda, Ustavnog suda i Državnog sudbenog vijeća. Propisali bi ozbiljne kazne za korupciju uz mjere zabrane obavljanja djelatnosti na određeno vrijeme.

Socijaldemokrati žele zaustaviti praksu "izvoza" obrazovane radne snage u zapadne zemlje, za što Hrvatska od njih ne dobiva nikakvu kompenzaciju

Socijaldemokrati bi uveli antikorupciju kao prioritetnog cilja u sve politike i resore instalirali mjere za zaštitu od korupcije. U provođenje protukorupcijskih aktivnosti, pored najviših državnih duž-

nosnika koji moraju biti primjer svim građanima, potrebno je, smatraju, uključiti sva tijela javne vlasti na državnoj i lokalnoj razini, sve zainteresirane organizacije, gospodarske subjekte, institucije i građane. Korupcija je, kažu u Radničkoj fronti, simptom naše ekonomske zaostalosti i pozicije na kapitalističkoj (polu)periferiji. No ističu da ne postoji niti jedna država koja se razvila tako da se prvo riješila korupcije. Upravo suprotno, korupcija i klijentelizam smanjuju se s ekonomskim razvojem, s državnim politikama koje su fokusirane na stvaranje dovoljnog broja kvalitetnih radnih mjesta.

Klimatske promjene i energetska tranzicija

SDP bi izradio dugoročnu strategiju energetske tranzicije s jasno definiranim problemima, ciljevima i dinamikom aktivnosti. Prioritet njihove zakonske regulative i alokacije javnih sredstava kroz poticaje bila bi izravna energetska neovisnost svakog građanina pokrivanjem vlastite potrošnje energije vlastitom proizvodnjom iz obnovljivih izvora. Ubrza-

li bi postavljanje solarnih elektrana na krovove i u okućnice, a višestambenim objektima bi omogućili zakup javne površine za postavljanje solarnih elektrana. Platforma Možemo kao prioritet postavlja ulaganje u energetska učinkovitost zgrada pri čemu bi fokusirali javna ulaganja u one sektore koji proizvode robe i usluge potrebne za povećanje energetske učinkovitosti zgrada kao što je proizvodnja građevinskih materijala. Išli bi na masovnu solarizaciju kroz jednostavne modele investicija bez penalizacija onih koji proizvode viškove struje kroz krovne solarne elektrane. Nužno je, kažu, uvođenje zadrugarskog modela investiranja u solarne elektrane te stvoriti javno-civilni investicijski fond u kojem će država garantirati za određenu visinu uloga. U svim bi regijama osigurali infrastrukturu za sortiranje i obradu plastičnog otpada i biootpada. Ključni strateški projekt im je revitalizacija željezničkih mreža i uspostava brze željeznice između glavnih regionalnih centara.

Socijaldemokrati naglasak stavljaju na dizanje razine svijesti o velikim klimatskim katastrofama koje nas čekaju i pripremi gradova, stanova, naselja, građana i institucija da na tom planu odmah počnu raditi.

Za rapidno prevladavanje fosilne ekonomije koja je odgovorna za globalno zatopljenje potrebna je, tvrde u RF-u, snažna međunarodna mobilizacija, kooperacija. Fosilni kapital pruža snažan otpor energetske tranziciji i stoga je, kažu, potrebno njegovo razvlaštenje.

Demografija i migracije

Cjelovitu demografsku politiku SDP-a koordiniralo bi posebno ministarstvo. Za strance bi uveli besplatno i obvezno učenje hrvatskog jezika te upoznavanja s kulturom, tradicijom i običajima. Vodili bi stimulativnu fiskalnu i stambenu politiku na depopuliranim područjima Hrvatske. Naglasak bi stavili na sprečavanje i sankcioniranje trgovine ljudima. "Imajući u vidu procese u drugim eu-

ropskim državama u kojima je porast migracije često povezan s radikalizacijom društva i porastom ekstremnih, desnih stranaka, uvođenje građanskog odgoja, ali i senzibiliziranje građana ključan je korak ako želimo da neminovan porast broja useljenika u Hrvatsku ne dovede do ozbiljnih društvenih poremećaja", poručuju iz SDP-a.

Možemo bi uvelo priuštivo stanovanje izgradnjom najamnih stanova za cijene niže od tržišnih, dostupne jaslice i vrtiće za sve, povećao dječje doplatke. Imigracijska politika bi se vodila načelom da ljudi koji dolaze nesusamo radnici nego ljudi sa svojim potrebama i nadama kao i naši ljudi koji odlaze u druge zemlje. Svima bi omogućili besplatno učenje hrvatskog jezika i osnova našeg pravnog i društvenog sustava kako bi osigurali integraciju.

Po mišljenju Socijaldemokrata, Hrvatska mora uvesti registar stanovništva za provođenje bilo kakve suvise demografske politike. Potom mora usvojiti useljeničku politiku s mjerama zadržavanja populacije, generiranja reemigracije i imigracije. Uz to treba definirati dugoročnu, održivu i poticajnu pronatalitetnu politiku koja se neće mijenjati sa svakom promjenom vlasti. Radnička fronta aktivno je uključena u borbu protiv brutalne eksploatacije stranih radnika kao i u zaštitu domaćih radnika u zanimanjima koja nisu stvarno deficitarna, već se snižavanjem cijene rada i uvozom stranih radnika umjetno čini deficitarnima. Vratili bi kvote za strane radnike u nedeficitarnim zanimanjima te izjednačili radne uvjete za strane i domaće radnike.

Vanjska politika

"Položaj i važnost Hrvatske gradit ćemo vjerodostojnošću, kompetentnošću i aktivnim doprinosom pitanjima od zajedničkog interesa, a sa zemljama jugoistočne Europe kroz nastavak razvijanja euroatlantskog partnerstva gradeći tako čvr-

ste, stabilne i dobrosusjedske odnose. Kroz ovu paradigmu rješavat ćemo sva otvorena pitanja, uključujući ona zaostala iz prošlosti", ističu u SDP-u. "U svim pitanjima od zajedničkog interesa kao što su svjetska krizna žarišta, klimatske promjene ili terorizam Hrvatska će nastupati u okviru zajedničke politike EU i NATO-a. Nastavit

ćemo razvijati sustav gospodarske diplomacije koji je uspješno razvijala SDP-ova Vlada od 2011. do 2015.", iznose u SDP-u svoje planove.

Možemo zagovara veću podršku demokratskim snagama u Srbiji i BiH kroz politiku međunarodne razvojne suradnje, a važnim smatraju i suočavanje s prošlošću i posljedicama rata u regiji, pronalazak nestalih i sankcioniranje svih ratnih zločina. Što se tiče globalnih odnosa, smatraju da univerzalne

vrijednosti solidarnosti, socijalne, ali i klimatske pravde kao i zaštite ljudskih prava moraju biti okosnica vanjske politike te da Hrvatska mora inicirati i poticati inicijative koje promoviraju te vrijednosti.

Socijaldemokrati ističu da ne smije biti poigravanja s pitanjem rata u Ukrajini, vladavinom prava i demokratskih vrijednosti u zemlji, ali i unutar same EU. Tek tada možemo postavljati neka pitanja od presudne važnosti za našu zemlju, kao što je iseljavanje. Hrvatska, injojslične zemlje, pojašnjava Davorko Vidović, besplatno izvoze najdragocjenije resurse u zapadne bogate zemlje, obrazovane ljude i time doprinose njihovu još većem razvoju na vlastitu štetu bez ikakve kompenzacije. Odgovor razvijenih zemalja da smo mi neto primatelji europskih sredstava, tvrdi on, nije točan te je nužno otvarati to pitanje na europskim forumima.

Radnička fronta se zalaže za internacionalističku progresivnu politiku povezivanja različitih zemalja na osnovi solidarnosti i zajedničkih interesa, odbijajući pritom podvrgavanje interesima i zahtjevima moćnijih sila i pristajanje na podređenu ulogu u međunarodnim organizacijama i savezima, no isto tako načelno ne prihvaćajući ni promoviranje hrvatskih "nacionalnih interesa" na štetu drugih zemalja. Iz tog razloga se, tvrde, ne slažu s trenutnom politikom Hrvatske u odnosu prema SAD-u i NATO-u te zazivaju uspostavu dosljedne neovisne vanjske politike Hrvatske koja se ne bi vodila ne prema geopolitičkim, vojnim i ekonomskim interesima političkih elita Zapada, nego prema interesima većine ljudi u Hrvatskoj. ■

Možemo bi stimuliralo liječnike za prekovremeni rad u javnozdravstvenom sustavu umjesto u privatnom zdravstvu